

PATVIRTINTA

Alytaus „Vilties“ mokyklos-darželio
direktoriaus 2017 m. rugsėjo 1 d.
įsakymu Nr. V-130

ALYTAUS „VILTIES“ MOKYKLOS-DARŽELIO SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Alytaus „Vilties“ mokykloje-darželyje tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) paskirtis – padėti mokyklos-darželio bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškomis aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

2. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Tvarkos aprašas nustato smurto ir patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą individualiu klasės, mokyklos-darželio, šeimos lygmeniu mokykloje-darželyje.

3. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

3.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.), formos, lyties, amžiaus, socialinio statuso, ar kitų asmens ypatybių;

3.2. kiekvienas mokyklos-darželio administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ir patyčias, turi nedelsiant reaguoti ir stabdyti smurtą ir patyčias pagal apraše numatytą tvarką.

4. Visi mokyklos-darželio bendruomenės nariai (administracijos atstovai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, tėvai (globėjai, rūpintojai), kiti darbuotojai) turi būti supažindinti su mokyklos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka ir patvirtinti tai savo parašu.

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5.1. **patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui;

5.2. **smurtas** – veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, materialinę ar neturtinę žalą;

5.3. **smurtas ir patyčios** gali būti tiesioginiai (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginiai (skaudinant be tiesioginės agresijos):

5.3.1. **žodinis smurtas ir/ar patyčios**: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.3.2. **fizinis smurtas ir/ar patyčios**: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.3.3. **socialinis smurtas ir/ar patyčios**: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

5.3.4. **elektroninis smurtas ir/ar patyčios**: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.;

5.4. **smurtą ir/ar patyčias patiriantis vaikas** – mokinys, prieš kurį yra smurtaujama, iš kurio yra tyčiojamas;

5.5. **smurtautojas/besityčiojantysis/skriaudėjas** – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis smurtą ir/ar patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

5.6. **smurto ir patyčių stebėtojas** – vaikas, matantis ar žinantis apie smurtą ir/ar patyčias;

5.7. **smurto ir patyčių prevencija** – veikla, skirta smurto ir patyčių rizikai mažinti, imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

5.8. **smurto ir patyčių intervencija** – visuma priemonių, taikomų visiems smurto ir patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus);

5.9. **smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – smurto ir patyčių situacijos mokykloje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

6. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymu, kitais įstatymais įgyvendinančiais teisės aktais.

7. Mokyklos-darželio direktorius yra atsakingas už smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos mokykloje vykdymo tvarką ir joje numatytų prevencinių ir intervencinių poveikio priemonių įgyvendinimą.

II. SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE-DARŽELYJE

8. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos-darželio veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos-darželio direktorius, Vaiko gerovės komisijos nariai, klasių auklėtojai, direktoriaus pavaduotojai ugdymui, o jos vykdyme dalyvauja visi mokyklos bendruomenės nariai.

9. Klasės auklėtojai, Vaiko gerovės komisijos nariai ne rečiau kaip kartą per metus išanalizuoja ir apibendrina turimą informaciją apie smurtą ir patyčias, apie rezultatus informuoja mokyklos-darželio direktorių.

10. Mokyklos-darželio vaiko gerovės komisija, vadovaudamasi mokyklos-darželio veiklos kokybei įsivertinti ir tobulinti skirtais instrumentais ar kitais pasirinktais būdais (apklausa, stebėjimu, pokalbiais ar kt.), reguliariai renka informaciją apie mokymo(si) aplinkos saugumą, mokyklos-darželio bendruomenės narių tarpusavio santykius ir identifikuoja aktualias problemas.

11. Integruojant socialinių įgūdžių ugdymo veiklas į ugdymo procesą nuolat yra ugdomi mokinių savęs pažinimo, empatijos, problemų ir konfliktų sprendimo, bendravimo ir bendradarbiavimo ir kiti socialiniai įgūdžiai.

12. Mokinių tėvai skatinami aktyviai dalyvauti kuriant saugią mokymo(si) aplinką mokykloje-darželyje, įtraukiant juos į priemonių planavimą ir įgyvendinimą, kitas veiklas, atstovavimą mokyklai-darželiui vietos bendruomenėje.

III. SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE-DARŽELYJE

13. Visais įtariamų ir realių smurto ir patyčių atvejais kiekvienas mokyklos-darželio administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

14.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ir patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

14.2. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

14.3. nedelsiant informuoja klasės auklėtoją ir direktoriaus pavaduotoją ugdymui apie įtariamą ir/ar įvykusį smurtą ir/ar patyčias.

15. Klasės auklėtojas gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusį smurtą ir patyčias:

15.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai smurto ir patyčių atvejis (užpildo formą Nr.2);

15.2. informuoja socialinį pedagogą apie smurto ir/ar patyčių atvejį;

15.3. organizuoja individualius pokalbius su smurto ir/ar patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

15.4. vykdo tolesnę smurto ir patyčių situacijos stebėseną;

16. Direktorius pavaduotojas ugdymui, socialinis pedagogas įvertinę turimą informaciją:

16.1. informuoja mokyklos vadovą apie esamą situaciją;

16.2. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą ir/ar aptaria Vaiko gerovės posėdyje;

16.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

17. Mokyklos-darželio direktorius, gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusį smurtą ir/ar patyčias nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną praneša ir smurtą ir/ar patyčias patyrusio, ir smurtavusio ir/ar pasityčiojusio mokinio (mokinių) tėvams (globėjams, rūpintojams), ir vaiko teisių ir teisėtų interesų apsaugą užtikrinančiai valstybės ir savivaldybės institucijai pagal kompetenciją.

18. Sužinoję apie viešą smurtą ir/ar patyčias kibernetinėje erdvėje mokyklos-darželio bendruomenės nariai informuoja klasės auklėtoją. Klasės auklėtojas privalo apie minėtas smurto ir patyčių situacijas informuoti mokinių tėvus, kurie privalo (o mokykla turi teisę) apie tai pranešti Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai, pateikdami pranešimą interneto svetainėje adresu www.draugiskasinternetas.lt.

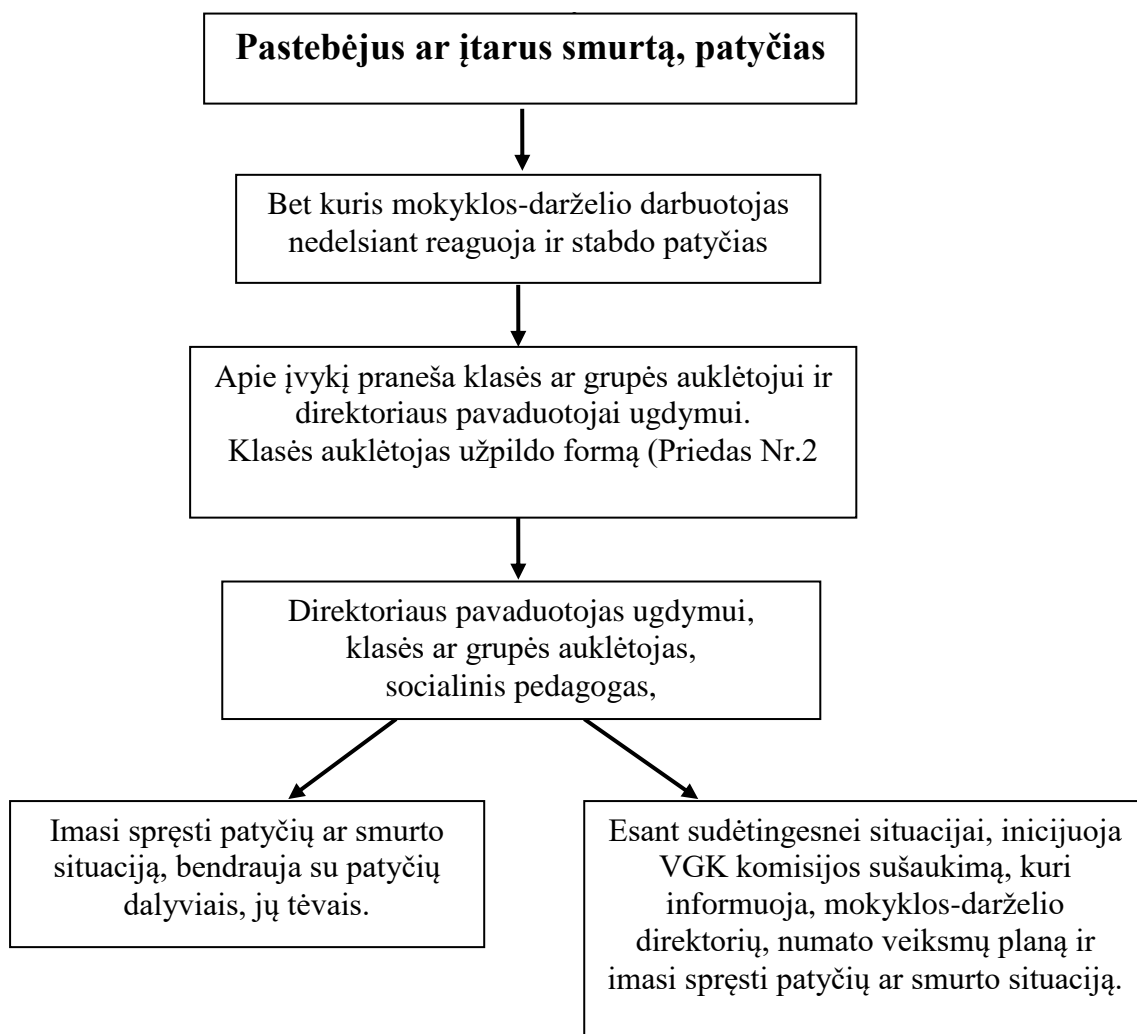
19. Kitiems smurto ir patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje-darželyje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

20. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

21. Tvarka skelbiama mokyklos-darželio internetinėje svetainėje.

**ALYTAUS „VILTIES“ MOKYKLOS-DARŽELIO BENDRUOMENĖS
REAGAVIMO Į PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS
PLANAS**

Įtariant patyčias vienas svarbiausių elementų yra tokio elgesio pasikartojimas. Žymėti pastebėtus faktus, kitų perduotą informaciją apie patyčias svarbu dėl šio reiškinių atskleidimo kitiems asmenims - vaikų tėvams, pedagogams ar esant poreikiui kitiems specialistams, taip pat dėl patyčių masto mažėjimo įvertinimo.

PRANEŠIMO APIE SMURTĄ/PATYČIAS FORMA

Pranešimo data

Ugdymo įstaigos pavadinimas: **Alytaus „Vilties“ mokykla-darželis**
Bendrieji duomenys:

Kas pranešė apie smurtą/patyčias:	
Kada įvyko smurtas/patyčios (data, val.):	
Kur įvyko:	
Kokia forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota (pažymėti):	
<i>Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);</i>	
<i>Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;</i>	
<i>Elektroninės: patyčios, vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninių gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.);</i>	
<i>Kiti pastebėjimai (įrašyti)</i>	
Ar yra žinoma apie tokio elgesio pasikartojimą:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko, patyrusio smurtą/patyčias, vardas, pavardė, amžius, klasė/grupė	
Vaiko(-ų), kuris (-ie) smurtavo/tyčiojosi, vardas, pavardė, amžius, klasė/grupė	
Vaiko(-ų) stebėjusio(-ių) smurtą, patyčias, vardas, pavardė, amžius, klasė/grupė	

Išsamesnė informacija apie įvykį ir planuojamus veiksmus:

--

Užpildžiusio asmens vardas, pavardė

Parašas